

Nota Universiteitsraad

UR nummer 11/056	Corsanummer 11.30125
----------------------------	--------------------------------

Aan : Universiteitsraad

Van : College van Bestuur

Opsteller : Anton van den Hoeven

Onderwerp : Antwoord op brief Stichting Collectieve Actie Universiteiten

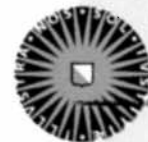
Status : ter kennisname

Behandeling in : -

Kern van de inhoud

Via de voorzitter van de universiteitsraad ontving de raad ter kennisname een brief van de Stichting Collectieve Actie Universiteiten over de hoogte van het instellingscollegegeld voor de masteropleiding Rechtsgeleerdheid (stuk nr. 11.041).
Hierbij treft u ter kennisname het antwoord van de Universiteit Utrecht op deze brief.

Verzoek aan de universiteitsraad

Heldelberglaan 8, Utrecht

College van Bestuur

JZ, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht

Bierman Advocaten
t.a.v. mr. M. Kalkwiek
Postbus 124
4000 AC Tiel

Ons kenmerk
JZ/11.20357
Faxnummer
030 253 77 70
Telefoon
030 253 12 85
E-mail
a.f.vandenhoeven@uu.nl
Blad
1 van 1

Datum
5 april 2011
Onderwerp
Verzoek om informatie over collegegeld 2e studie

Geachte heer Kalkwiek,

In uw brief van 24 maart jl. stelt u namens de Stichting Collectieve Actie Universiteiten een groot aantal vragen over de hoogte van het instellingscollegegeld aan de Universiteit Utrecht. Hierbij geven wij u een nadere toelichting daarover.

A. UITGANGSPUNT OVERHEID: 1 BACHELOR EN 1 MASTEROPLEIDING TEGEN EEN NIET-KOSTENDEKKEND BEDRAG; DAARNA DRAAGT STUDENT DE KOSTEN

In de voorschriften omtrent bekostiging en collegegeld zoals opgenomen in de wet Versterking besturing en de wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW (Wet hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek) is uitdrukking gegeven aan de (financiële) verantwoordelijkheid van de overheid voor het onderwijs. De overheidsverantwoordelijkheid hiervoor is afgebakend tot het financieren van respectievelijk één bachelor en/of één masteropleiding per student. Dat uitgangspunt is als volgt uitgewerkt: een student is het wettelijk collegegeld verschuldigd als hem of haar nog geen graad is verleend (en hij voldoet aan de overige voorwaarden). Het wettelijk collegegeld geeft de student toegang tot het hoger onderwijs tegen een niet-kostendekkend bedrag (zie Memorie van Toelichting bij wet Versterking Besturing, TK 2008-2009, 31 821, nr. 3, p. 12). Als de student zich na het behalen van een bachelorgraad weer inschrijft voor een bacheloropleiding, of na het behalen van een mastergraad weer inschrijft voor een masteropleiding is hij het instellingscollegegeld verschuldigd. Het is dan de verantwoordelijkheid van de student om de kosten voor het volgen van een bachelor- of masteropleiding te dragen.

B. UITGANGSPUNT WETGEVER T.A.V. VASTSTELLING HOOGTE VAN HET INSTELLINGSCOLLEGEgeld

De wetgever geeft het instellingsbestuur de opdracht om zelf de hoogte van het instellingscollegegeld te bepalen. De instelling kan differentiëren in de hoogte van het instellingscollegegeld voor onderscheiden groepen studenten en opleidingen. Het is daarbij aan het instellingsbestuur om nut en noodzaak van een (gefaseerde) stijging van het collegegeld vast te stellen met inachtneming van een mogelijk onderscheid tussen zittende en nieuwe studenten bedrag (zie MvT bij wet Versterking Besturing, TK 2008-2009, 31 821, nr. 3, p. 13).

C. BELEID UNIVERSITEIT UTRECHT T.A.V. HET INSTELLINGSCOLLEGEgeld

Uitgangspunt bij het vaststellen van de hoogte van het instellingscollegegeld is:

- de UU hanteert in beginsel in alle gevallen waar geen bekostiging door OCW plaatsvindt, het instellingstarief.
- Het instellingscollegegeld wordt vastgesteld op het tarief ter hoogte van het bedrag dat OCW aan bekostiging zou bijdragen.
- Voor zittende studenten (die reeds aan de UU studeren) wordt voorzien in overgangsrecht.

Noodzaak: als de UU voor groepen studenten waarvoor OCW geen bekostiging geeft het instellingstarief ter hoogte van het wettelijk tarief zou rekenen, zou dit betekenen dat dit onderwijs niet bekostigd kan worden uit de inkomsten van het collegegeld. Als er geen instellingstarieven worden geheven waaruit de kosten bestreden kunnen worden, leidt dit tot inflatie van de prijs per studiepoint in het interne verdeelmodel van studiepointfinanciering. Dit zou gevolgen hebben voor (het onderwijs aan) alle studenten, ook de studenten voor wie wel bekostiging van de overheid ontvangen wordt. Dit acht het college van bestuur niet acceptabel.

Het collegegeld voor de niet-EER studenten is aan de Universiteit Utrecht reeds enige jaren vastgesteld op het tarief ter hoogte van het bedrag dat OCW aan bekostiging zou bijdragen. Per 2011-2012 gaat dit ook gelden voor bachelorstudenten die eerder een bachelorgraad hebben behaald en masterstudenten die eerder een mastergraad hebben behaald en de studenten die niet aan de woonplaatsseis voldoen (ingeschreven bij GBA Nederland of wonen in de grensregio's). Het College van bestuur heeft dit besloten in de CvB-vergadering d.d. 9 november 2010 (zie bijlage 1), nadat de studentengeleding van de Universiteitsraad op 8 november 2010 conform artikel 9.33a, tweede lid sub b WHW een positief advies m.b.t. het instellen van het Collegegeld 2011-2012 had gegeven.

Uitzonderingen

Uitzondering 1: 2 studies naast elkaar

OCW heeft een subsidieregeling 2^e mastergraden vastgesteld. De tweede mastergraad van een opleiding die is begonnen voor het behalen van de eerste mastergraad telt tijdelijk (2011 t/m 2013) mee voor de subsidieregeling "tweede graden HBO en WO" (mits er minimaal 5 maanden liggen tussen het behalen van de eerste en de tweede graad). Hieraan is de afspraak verbonden dat hogescholen en universiteiten in ieder geval voor de duur van de subsidieregeling een instellingscollegegeld ter hoogte van het wettelijk collegegeld zullen vragen aan studenten die tijdens een eerste opleiding een tweede opleiding zijn gestart. Dit betekent dat de UU voor een tweede studie die deels gelijktijdig is gevolgd met de eerste opleiding het collegegeld in de jaren 2010-2011, 2011-2012 en 2012-2013 vaststelt op het niveau van het wettelijke collegegeld.

Uitzondering 2: overgangsrecht voor studenten aan UU die 2 studies na elkaar volgen en in 2010-2011 ingeschreven staan voor de 2^e studie

Voor 2 studies na elkaar is voorzien in overgangsrecht voor de zittende studenten. Voor degenen die in 2010-2011 ingeschreven staan voor een 2^e opleiding, waarvoor zij in 2011-2012 een hoger collegegeld verschuldigd zouden zijn, geldt als overgangsrecht dat zij -indien zij onafgebroken ingeschreven blijven voor die opleiding- gedurende de nominale opleidingsduur + 1 jaar een bedrag gelijk aan het wettelijke tarief zullen betalen. Voor degenen die in 2010-2011 als voltijdstudent staan ingeschreven geldt de voltijdse nominale opleidingsduur. Voor degenen die in

2010-2011 als deeltijdstudent staan ingeschreven geldt de deeltijdse nominale opleidingsduur. Bij het overgangsrecht geldt er een hardheidsclausule: de directeur Onderwijs&Onderzoek kan bepalen dat een student die niet (meer) aan de bepalingen van het overgangsrecht voldoet, daar toch onder valt als er sprake is van een onbillijkheid van overwegende aard.

D. BEREKENINGSGRONDSLAG INSTELLINGSTARIEF

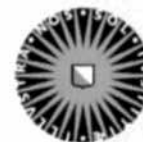
Het instellingstarief is gesteld is op hetgeen aan bekostiging voor de betreffende studie zou worden ontvangen vanuit OCW. OCW hanteert daarbij drie groepen van bekostiging: laag, hoog en top. Deze corresponderen met alfa/gamma, bèta en medisch. De tarieven voor het UU instellingscollegegeld volgen sinds het studiejaar 2006-2007 deze systematiek, waarbij er drie instellingstarieven zijn: voor Alfa of gamma-opleiding, Bèta of biomedische-opleiding, en Diergeneeskunde of Geneeskunde.

De UU heeft de tarieven voor het instellingscollegegeld zodanig bepaald dat daarmee minimaal de gederfde student gebonden bekostiging van OCW wordt gecompenseerd. Daarbij is gerekend met de student gebonden inkomsten in de Rijksbijdrage, zowel in het onderwijsdeel (in 2011: 142,5 miljoen euro) als in het onderzoekdeel (het zogenaamde onderwijsgebonden onderzoek, in 2011: 38,7 miljoen euro), vermeerderd met het wettelijk collegegeld. Als basis zijn de studentgebonden OCW tarieven van 2008 gebruikt. Deze tarieven waren nog gebaseerd op het bekostigingssysteem zoals dat tot 2011 van kracht was.

Met ingang van 2011 zijn de bekostigingsregels aangepast in het Uitvoeringsbesluit WHW en de regeling financiën hoger onderwijs. Zoals gezegd zijn de instellingstarieven van de UU gebaseerd op de studentgebonden OCW tarieven van 2008, dus van de oude bekostigingssystematiek. De nieuwe systematiek van 2011 geeft echter thans geen aanleiding de tarieven bij te stellen: onderstaande tabel laat zien dat de tarieven voor instellingscollegegeld ook overeenkomen met de studentgebonden OCW tarieven van 2011.

Tabel: student gebonden tarieven OCW in 2011 (inclusief onderwijs gebonden onderzoek)

Tarieven OCW 2011 (BACHELOR)	
	laag
Bekostigingsfactor	1
Bachelor	
- Inschrijving	11.059
- Graad	3.686
onderzoekopslag ba-graad	2.397
Totaal	17.142
nominale studieduur ba	3
per student per jaar excl wett collegegeld	5.714
Verhouding	1,0
per student per jaar incl wett. Coll geld	7.427

Tarieven OCW 2011 (MASTER)	
Bekostigingsfactor	laag 1
master	
- inschrijving	3.686
- graad	3.686
onderzoeksopslag ma-graad	4.794
Totaal	12.166
nominale studieduur ma	1
per student per jaar	12.166
verhouding	1,0
per student per jaar incl wett. Coll geld	13.879

In 2011-2012 zijn de tarieven voor het instellingscollegegeld:

	Bachelor 2011-2012	Master 2011-2012
Alfa of gamma-opleiding	€6.120	€14.280
Bèta of biomedische-opleiding	€9.385	€17.700
Diergeneeskunde of Geneeskunde	€10.405	€19.280

E. UITGAVEN ONDERWIJS

U vraagt detailinformatie over de kosten van het onderwijs per rechtenstudent. Rechtsgeleerdheid valt onder de kostencategorie alfa-opleidingen, waarvoor het instellingstarief gebaseerd is op de integrale kosten: de kosten van docenten, begeleiders (zoals studieadviseurs, maar ook centrale universitaire voorzieningen zoals studentendecanen, studentenpsychologen etc), huisvestingskosten, materiële kosten, kosten van algemene voorzieningen zoals de bibliotheek, studentenadministratie en kosten in verband met overhead (administratief, financieel personeel etc).

F. BEGROTING

De verhoging van het collegegeld voor studenten die reeds een graad hebben is nog niet in 2010-2011 (het eerste studiejaar waarin dat kon) doorgevoerd, maar zal pas met ingang van 2011-2012 plaatsvinden. Voor de studenten die reeds aan de UU studeren is er overgangsrecht dat er in voorziet dat zij het instellingstarief ter hoogte van het wettelijk tarief betalen. In de begroting 2011 zijn geen inkomsten vanwege het instellingstarief voor 2^e studies begroot. Voor 2012 is er nog geen begroting.

G. MOGELIJKE MEDEDINGINGSRECHTELIJKE BEZWAREN ("PRIJSAFSPRAKEN").

In uw verzoek van 24 maart vraagt u ook naar overleg dat heeft plaatsgevonden met andere universiteiten over de hoogte van de collegegelden in relatie tot de mededingingswetgeving. De UU heeft geen prijsafspraken gemaakt met andere universiteiten, maar is wel in gesprek met de zusterinstellingen over dit onderwerp. Als dat wel zo zou zijn en de instellingen gezamenlijk afspraken zouden maken over de hoogte van het collegegeld is daarbij geen juridisch probleem, noch mededingingsrechtelijk, noch in de zin van de WHW.

In het nader rapport bij het wetsvoorstel versterking besturing (Kamerstukken II, 2008-2009, 31 821, nrs. 5 en 6) is het volgende aangegeven naar aanleiding van een vraag van de Raad van State. "De visie van het kabinet op het hoger onderwijs en de Europese regels inzake mededinging en interne markt is (onveranderd) de volgende. Het nationale bekostigde onderwijs is – zoals hiervoor al aangegeven – een dienst van algemeen belang. Hoger onderwijsorganisaties die niet-bekostigde, maar wel geaccrediteerde opleidingen aanbieden waaraan wettelijk erkende graden zijn verbonden, verlenen een dienst van algemeen economisch belang. Van een gewone economische activiteit kan worden gesproken als het gaat om het aanbieden van onderwijs zonder dat dat leidt tot de hiervoor bedoelde wettelijke graden op grond van de WHW." Ook in de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer wordt erop gewezen dat het voorliggende wetsvoorstel geen betekenis heeft voor de kwalificatie van het nationale bekostigde onderwijs als dienst van algemeen belang. (Kamerstukken I, 2009-2010, 31 821, C, pag. 25). Zoals bekend zijn op een dienst van algemeen belang, in verband met de uitvoering van de publieke taak, de mededingingsbepalingen niet van toepassing.

H. PUBLIEKRECHT OF PRIVAATRECHT

Wij zijn van oordeel dat de rechtsverhouding tussen de Universiteit Utrecht en de student die instellingscollegegeld ex artikel 7.46 WHW verschuldigd is, bepaald wordt door regels van publiekrecht zoals opgenomen in de WHW en AWB, en dat er geen sprake is van een privaatrechtelijke overeenkomst. De student die instellingscollegegeld ex artikel 7.46 WHW verschuldigd is, kan een vermeende onverbindendheid/onrechtmatigheid van de regels ten aanzien van instellingscollegegeld in een voldoende rechtsbescherming biedende bestuursrechtelijke procedure inroepen. Naar ons oordeel is de civiele rechter daarom niet bevoegd om kennis te nemen van een geschil daaromtrent.

I. WOB-VERZOEK

U verzoekt om overlegging van de volgende bescheiden:

- a. het gesloten convenant tussen de universiteiten en hbo-instellingen waarin is bepaald dat in de komende drie jaar niet meer dan het wettelijke collegegeld wordt gevraagd: het door u gevraagde document is niet in bezit van de Universiteit Utrecht.
- b. Notulen van de vergaderingen van het CvB waarin de hoogte van het instellingscollegegeld is bepaald: zie bijlage 1.
- c. Notulen van overige organen van de UU waarin de hoogte van het instellingscollegegeld is besproken: zie bijlage 2 (verslag universiteitsraad).
- d. Notulen van vergaderingen met rijksambtenaren waarin de vraag wat de hoogte van het instellingscollegegeld kan zijn aan de orde is geweest: de Universiteit Utrecht beschikt niet over dergelijke documenten.

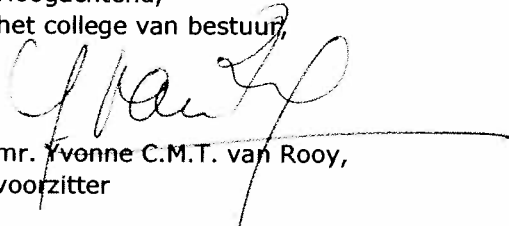

Blad 6 van 6 JZ/11.20357

- e. De meest recente accreditierapporten m.b.t. de master rechtsgeleerdheid. U kunt deze vinden op de site van de NVAO: www.nvao.nl
- f. De meest recente auditrapporten m.b.t. de implementatie en handhaving van de kwaliteitsstandaarden anders dan die door het accreditatieorgaan zijn vastgesteld: het is ons niet duidelijk welk document u bedoeld.
- g. De meest recente begroting; u vindt deze op <http://www.uu.nl/university/utrecht/NL/cijfersenfeiten/Pages/default.aspx> Voor 2012 is er nog geen begroting vastgesteld.

Wij hopen dat u met bovenstaande informatie voldoende inzicht hebt gekregen in de totstandkoming van de tarieven van het instellingscollegegeld. Eventueel nog openstaande vragen kunt u doornemen op het gesprek met mevrouw van Zanten en de heer van den Hoeven op 9 mei aanstaande; u heeft daarvoor reeds een uitnodiging ontvangen.

Hoogachtend,
het college van bestuur,

mr. Yvonne C.M.T. van Rooy,
voorzitter